OBSAH

Úvod 11

STAROVĚKÝ EGYPT 15

PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ 17

KOŘEN A PŮVOD VŠECH VĚCÍ:
PRODUKTIVNÍ HOSPODÁŘSTVÍ V EGYPTĚ
(neolit, asi 5500–4500 př. n. l.) 19

ENEOLIT ČILI KONSTRUKCE NEROVNOSTÍ:
KULTURA BADÁRSKÁ (4500–3800 př. n. l.) 24

PODHOUBÍ VZNIKU STÁTU: NAKADA I, II A III
(4. tisíciletí př. n. l.) 26
Hospodářství 26
Zárodky měst 27
Sociální diferenciace: vybranci, vybranky a ti druzí 29
Egyptská společnost předstátní doby v pohřebním ritu 36

DOLNÍ EGYPT: MEZI FARAONEM A RUDÝM MOŘEM 39
Hospodářství 39
Osídlení 40
Pohřbívání 42
Za hranice všedních dnů: styky s asijským kontinentem 43

VZHŮRU NA NEPŘÍTELE: NÚBIE 46

POHŘBÍVÁNÍ SLAVNÝCH A MOCNÝCH
NA SEVERU HORNÍHO EGYPTA: ABYDOS 47

HŘBITOVY JIŽNÍHO KRÁLOVSTVÍ HORNOEGYPTSKÉHO:
ELITNÍ POHŘEBIŠTĚ V HIERAKONPOLI 50

„PROSTÍ" EGYPŤANÉ 53

POČÁTKY EGYPTSKÉHO PÍSMA 56

ZROZENÍ EGYPTSKÉHO STÁTU 60

STABILIZACE PRVOTNÍHO EGYPTSKÉHO STÁTU 65

JAK VYPADÁ A CO DĚLÁ PRVOTNÍ EGYPTSKÝ STÁT 66

STAROVĚKÁ MEZOPOTÁMIE 69

PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ 71

POČÁTKY VYŠŠÍCH SPOLEČENSKÝCH ÚTVARŮ
(kultura haláfská, 6.–5. tisíciletí př. n. l.) 75

POČÁTKY DĚJEPISECTVÍ:
SÚSY na sklonku 5. tisíciletí př. n. l. 83
Súské mauzoleum 83
Malovaná keramika ze Sús: lidé a jejich obce 84
Malovaná keramika ze Sús: lidé a jejich práce 88
Malovaná keramika ze Sús: božstva 91
Malovaná keramika ze Sús: proč? 92

SÚSY NA POČÁTKU DOBY URUCKÉ:
PRVNÍ REPORTÁŽ ZE VZNIKU STÁTU
(počátek 4. tisíciletí př. n. l.) 94
Sakrální tvář epochy: aktivace plodivých sil 96
Profánní tvář epochy: budování, ochrana, tradice 98

SUMER, JIŽNÍ ČÁST MEZOPOTÁMIE:
MEZITÍMCO TOTO SE DÁLO 102
Aktivace potenciálu plodivých sil 102
Písmo! Písmo? 103
Kouzlo pečetních válečků 104
„Nebudete jako bohové“ 106

EJHLE, CIVILIZACE: VELEOBEC POZDNÍ DOBY
KULTURY URUCKÉ (3500–3200 př. n. l.) –
EN, NIN, NAMEŠDA 107
Hospodářství: převládnutí redistribuce 110
Duchovní a političtí vůdcové: EN, NIN, NAMEŠDA 112
Inovace počátku 3. tisíciletí: LUGAL, NIN, NAMEŠDA 115
Moudrá sova Minervina vylétá za soumraku: krize 27. století
a co z ní vzešlo - LUGAL, $ENSI_2$, EN 118

„KONEC ZAČÁTKU": SUMERSKÝ STÁT ZÁVĚRU RANĚ DYNASTICKÉ DOBY (asi 2500–2334 př. n. l.) 122
Král a jeho dvůr 122
Mocní a vážení 125
Opatrní a důmyslní 128
„Kdo do pout jímá otroky..." 131

ZÁVĚR 133

STAROVĚKÁ INDIE 135

PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ 137

POČÁTKY V PRAVĚKU 140

PŘÍPRAVNÉ OBDOBÍ 149

KULTURA PROTOINDICKÁ (asi 2500–1900 př. n. l.) 151
Hospodářství 151
Život v městech 155
Mohendžodaro 156
Harappa 162
Města a městečka 164
Venkov 166
Státní organismus? 167
Duchovní kultura 171

ZÁNIK KULTURY PROTOINDICKÉ 182

STAROVĚKÁ ČÍNA 185

PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ 187

POČÁTKY V PRAVĚKU: „MEZOLIT-NEOLIT" – LOVCI, SBĚRAČI A ZEMĚDĚLCI 190
Neolit v jižní Číně 196

ENEOLIT NEBOLI JIŽ SI NEJSME VŠICHNI ROVNI 200
Severní kraje Číny v eneolitu 206

POČÁTKY STÁTU 208
Tradiční podání čínských dějin 208
Erlitou 208

V městech a příměstských krajích prvotního státu 210
Zhengzhou 213
Anyang 214
Západní Čou 217

HOSPODÁŘSTVÍ PRVOTNÍHO ČÍNSKÉHO STÁTU 222

SPOLEČNOST 223
Jak vypadá a co dělá nejstarší čínský stát 223
Stát povstává z příbuzenství 225
A co bylo dál? 228
Co si vybranci a vybranky brali na poslední cestu? 230
Duchovní svět 231

JAK SE TEDY RODÍ STÁT? 243

NEJDŘÍVE MALÉ OHLÉDNUTÍ 245

OBŽIVA 248
Zemědělství 248
Řemeslo 251
Směna („obchod") 253
Osídlení 254
Pohřbívání 257

SPOLEČNOST 263
Organizační ústředí eneolitické společnosti a jejich výbava 264
Dvořané prvních vládců: důmyslní, rozhodní a předvídaví 265
Dvořané prvních vládců: ti, kdož mluví s bohy 269
Egypt 269
Sumer a Akkad 270
Jak to bylo s božstvím mezopotamských vladařů? 271
Indie a Čína 273
Tři společenské stavy a zrod státu 275

METAFYZIKA 278
Lidský svět, prostor, čas a jejich povaha 278
Ne-lidský svět 280
Skládá se svět kolem nás z živlů? 282
Nadsvětní síly 283
Umění 284

ZÁVĚR 286

PŘÍLOHA: STÁT V NOUZI 288
Egypt 288
Mezopotámie 291
Indie 296
Čína 300

English Summary: The birth of the state 307
Literatura 315
Rejstřík 321